

چراغی، علی، ۱۳۳۲
گلچینی از جلوه‌های جمال در سوره‌های قرآن / علی چراغی
تهران: برادری، ۱۳۹۲
ص ۲۶۴
۹۷۸-۶۰۰-۶۷۹۰-۰۷-۷

فیبا
قرآن - سوره‌ها و آیات، خواص
BP۷۱/۹/چ ۴۸
۲۹۷/۱
۳۳۰۸۱۱

گلچینی از جلوه‌های جمال در سوره‌های قرآن

نویسنده: علی چراغی

ویراستار: سمیه بهری

صفحه‌آرا: الهه ایمنی

ناشر: برادری

ناشر همکار: نسل نواندیش

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۳

قیمت: ۱۰۹۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۹۰-۰۷-۷

ISBN: 978-600-6790-07-7

کتاب‌های مورد نیاز خود را از فروشگاه انتشارات نسل نواندیش تهیه فرمایید.

نشانی فروشگاه نسل نواندیش: میدان ولیعصر - ابتدای کریمخان - پلاک ۳۰۸

تلفن: ۸۸۹۴۲۲۴۷ - ۹

کتاب‌های موجود در این فروشگاه
فراوان و متنوع است.

فهرست مطالب

آیهی ۵۷.....	۱۲۵	آیهی ۵۷.....	۱۱
آیهی ۵۸.....	۱۲۶	سورهی «حمد».....	۱۲
آیهی ۶۰.....	۱۲۷	سورهی «خلاص».....	۴۲
آیهی ۶۱.....	۱۲۹	سورهی «فلق» و «ناس».....	۵۰
آیهی ۶۲.....	۱۳۲	سورهی «ناس».....	۵۱
آیهی ۷۱.....	۱۳۵	سورهی «کافرون».....	۶۲
آیهی ۷۶.....	۱۳۶	سورهی «کوثر».....	۶۷
آیهی ۷۷.....	۱۳۷	آیات ۱ و ۲.....	۸۷
آیهی ۷۸.....	۱۳۷	آیهی ۷.....	۹۲
آیهی ۸۰.....	۱۳۸	آیهی ۱.....	۹۳
آیهی ۸۴.....	۱۳۹	آیهی ۱.....	۹۴
آیهی ۸۶.....	۱۴۰	آیهی ۱۷.....	۹۵
آیهی ۸۹.....	۱۴۱	آیهی ۱۸.....	۹۷
آیهی ۹۱.....	۱۴۲	آیهی ۲۳.....	۹۷
آیهی ۹۶.....	۱۴۳	آیهی ۲۴.....	۹۹
آیات ۹۷ و ۹۹.....	۱۴۴	آیهی ۲۵.....	۹۹
آیهی ۹۸.....	۱۴۵	آیهی ۲۶.....	۱۰۰
آیهی ۱۰۱.....	۱۴۶	آیهی ۲۹.....	۱۰۱
آیهی ۱۰۲.....	۱۴۷	آیهی ۳۰.....	۱۰۲
آیهی ۱۰۴.....	۱۴۹	آیهی ۳۲.....	۱۰۵
آیهی ۱۰۵.....	۱۴۹	آیهی ۳۳.....	۱۰۶
آیهی ۱۰۶.....	۱۵۱	آیهی ۳۴.....	۱۰۷
آیهی ۱۰۷.....	۱۵۲	آیهی ۳۵.....	۱۰۸
آیهی ۱۰۹.....	۱۵۳	آیات ۳۶ و ۳۷.....	۱۱۲
آیهی ۱۱۰.....	۱۵۴	آیهی ۳۸.....	۱۱۳
آیهی ۱۱۲.....	۱۵۵	آیهی ۴۰.....	۱۱۶
آیهی ۱۱۴.....	۱۵۶	آیهی ۴۱.....	۱۱۷
آیهی ۱۱۵.....	۱۵۸	آیهی ۴۷.....	۱۱۸
آیهی ۱۲۰.....	۱۵۸	آیهی ۴۸.....	۱۱۸
آیهی ۱۲۳.....	۱۶۰	آیهی ۴۹.....	۱۲۱
آیهی ۱۲۴.....	۱۶۲	آیهی ۵۰.....	۱۲۳
آیهی ۱۲۵.....	۱۶۳	آیهی ۵۳.....	۱۲۴

آیهی ۲۱۳..... ۲۰۶	آیهی ۱۲۶..... ۱۶۴
آیهی ۲۱۵..... ۲۰۹	آیهی ۱۲۷..... ۱۶۶
آیهی ۲۱۶..... ۲۱۰	آیهی ۱۳۲..... ۱۶۷
آیهی ۲۱۷..... ۲۱۱	آیهی ۱۳۳..... ۱۶۸
آیهی ۲۱۸..... ۲۱۳	آیهی ۱۳۷..... ۱۷۰
آیهی ۲۲۰..... ۲۱۴	آیهی ۱۳۹..... ۱۷۰
آیهی ۲۲۲..... ۲۱۴	آیهی ۱۴۲..... ۱۷۱
آیهی ۲۲۹..... ۲۱۵	آیهی ۱۴۳..... ۱۷۲
آیهی ۲۳۱..... ۲۱۶	آیهی ۱۴۴..... ۱۷۳
آیهی ۲۳۲..... ۲۱۸	آیهی ۱۵۰..... ۱۷۳
آیهی ۲۳۳..... ۲۲۱	آیهی ۱۵۱..... ۱۷۴
آیهی ۲۳۸..... ۲۲۲	آیهی ۱۵۵..... ۱۷۶
آیهی ۲۳۹..... ۲۲۳	آیهی ۱۶۰..... ۱۷۷
آیهی ۲۴۵..... ۲۲۴	آیات ۱۶۱-۱۶۲..... ۱۷۷
آیهی ۲۴۶..... ۲۲۶	آیهی ۱۶۴..... ۱۷۸
آیهی ۲۴۹..... ۲۲۲	آیهی ۱۶۵..... ۱۸۰
آیهی ۲۵۰..... ۲۲۳	آیهی ۱۶۷..... ۱۸۰
آیهی ۲۵۵ «آیه‌الکرسی»..... ۲۲۳	آیهی ۱۷۰..... ۱۸۱
آیهی ۲۵۹..... ۲۴۳	آیهی ۱۷۲..... ۱۸۳
آیهی ۲۶۰..... ۲۴۵	آیهی ۱۷۳..... ۱۸۳
آیهی ۲۶۱..... ۲۴۸	آیهی ۱۷۷..... ۱۸۵
آیهی ۲۶۸..... ۲۴۹	آیهی ۱۷۸..... ۱۸۸
آیهی ۲۷۰..... ۲۵۰	آیهی ۱۷۹..... ۱۸۹
آیهی ۲۷۱..... ۲۵۲	آیهی ۱۸۳..... ۱۹۲
آیهی ۲۷۲..... ۲۵۳	آیهی ۱۸۴..... ۱۹۳
آیهی ۲۷۶..... ۲۵۴	آیهی ۱۸۵..... ۱۹۵
آیهی ۲۸۱..... ۲۵۴	آیهی ۱۸۶..... ۱۹۶
آیهی ۲۸۲..... ۲۵۵	آیهی ۱۸۹..... ۱۹۷
آیهی ۲۸۴..... ۲۵۸	آیهی ۱۹۴..... ۱۹۸
منابع..... ۲۵۹	آیهی ۱۹۷..... ۱۹۹
	آیهی ۲۰۱..... ۲۰۰
	آیهی ۲۰۷..... ۲۰۲
	آیهی ۲۰۹..... ۲۰۴
	آیهی ۲۱۱..... ۲۰۴
	آیهی ۲۱۲..... ۲۰۵

اشاره

قرآن، کتاب خدا و معجزه‌ی جاودانه‌ی اوست. خداوند با آن، انس و جن را به تحدی طلبید تا اگر می‌توانند، نظیر آن و یا تنها سوره‌ای مانند آن را بیاورند، اما هیچ‌کس را یارای آن نبود که با آن هم‌آوری کند؛ این نشانه‌ی حکمت و تعالی بودن آن است. در قرآن، لفظ و مضمون به‌گونه‌ای پی‌گیری در خدمت یکدیگرند.

مراد از اعجاز قرآن و تحدی در زمان نزول آن، به‌طور حتم اعجاز علمی نیست. این امر مربوط به دوره‌های بعدی مشخص شد که این تحدی جنبه‌ی علمی نیز داشته است؛ بلکه اعجاز از نظر لغت و بیان بوده که سخت‌مورد توجه عربستان است؛ زیرا جامعه‌ی بی‌سواد عرب، با علوم دیگر آشنایی نداشتند. تا خداوند اعجاز علمی قرآن را به رخ آنان بکشد. بعد علمی قرآن، برای عصر ما و دنیای بعد از ما مورد توجه است که بشر توانسته بر مختصری از علوم غیرادبی احاطه کند.

خداوند متعال تمام سخن‌دانان و سخن‌بازان را برای آوردن نظیر قرآن به مبارزه طلبیده است، چون می‌دانست سخنوری را یارای مقابله با آن نیست و هرکس گام در این راه نهد، خطا را رسوا ساخته است.

به‌راستی چرا کسی توانایی آن را ندارد که چنان‌که قرآن ارائه کند؟ پاسخ به این پرسش کاملاً روشن است، زیرا قرآن مجید، دقت در اختیار مفردات، شگفت‌انگیز است و هر واژه‌ای در آن بی‌نیاز از گرفته است که باید باشد. اگر آن را با کلمه‌ی مترادف دیگری جایگزین کنند یا آن را مقدم و مؤخر سازند یا هر تغییر دیگری در آن به‌وجود آورند، بی‌معنای مورد نظر را القا نخواهد کرد.

هدف از این مجموعه که جلد نخست آن تقدیم می‌شود آن است که به خدا توفیق دهد، حتی‌المقدور گوشه‌هایی از این بُعد از اعجاز قرآن را در تمام سوره‌ها به خوانندگان ارجمند و به‌ویژه دبیران بزرگوار قرآن و دینی ارائه نمایم؛ شاید این کتاب بتواند در کلاس‌های درسی مورد استفاده قرار گیرد و فرزندان ما، بیش از پیش برای انس با قرآن انگیزه پیدا کنند.

سوره‌ی «حمد»

برخی از نام‌های این سوره

«فاتحه‌الکتاب»: چون قرآن با آن آغاز می‌شود.

«أم‌الکتاب»: چون مادر تمام سوره‌های قرآن است؛ همان‌طور که حوا «أم‌البشر» است. جالب این‌که حوا در حروف ابجد، معادل عدد ۲۱ است. رایج سوره، ۲۱ حرف از حروف ابجد به کار رفته است.

«سبأ النبی»: چون دارای هفت آیه است که الفاظ آن‌ها غالباً تکراری هستند در ضمن، تنها سوره‌ای است که دوبار بر پیامبر نازل شده است؛ یکبار در مکه و بار دوم در مدینه؛ بنابراین هم مکی است و هم مدنی.

«الحمد»: چون خداوند چگونگی سایش خویش را آن‌گونه که خود می‌پسندد، در این سوره به ما می‌آموزد.

«شافیه»: چون به فرموده‌ی رسول خدا صلی الله علیه و آله شفا دهنده است و این صفت به‌طور عام، کل قرآن را شامل می‌شود. سه بار در قرآن، در سوره‌های یونس آیه‌ی ۵۷، اسراء آیه ۸۲ و فصلت آیه ۲۱، مورد تأکید قرار گرفته است.

«کافیه»: چون هم ثواب تلاوت آن معادل ثواب تلاوت کل قرآن است و هم از نظر معنا، خلاصه‌ی معنای کل قرآن را دربر دارد.

«الاساس»: چون تمام برنامه‌های زندگی بشر را آن‌گونه که بعداً در «تکته‌ها» خواهیم دید، دربر می‌گیرد.

«القرآن العظیم»: چون از عظمت کل قرآن برخوردار است.

چند نکته

۱. سوره‌ی «حمد» هرچند از نظر ترتیب در آغاز قرآن قرار گرفته، لیکن تنها سوره‌ای است که می‌تواند قبل یا بعد از سوره‌های دیگر قرآن آورده شود و از نظر معنا، با سوره‌های ماقبل و مابعد از خود در تعارض نباشد.

۲. یا «اشهد» (الْحَمْدُ لِلَّهِ) شروع شده و با «الناس» که آخرین کلمه‌ی قرآن است، تناسب دارد.

۳. به‌رغم کوتاهی آن، این سوره تمام مضامین قرآن را در بردارد؛ زیرا شامل:

الف) عقیده است: «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»، «الرحمن الرحیم»، «مالک یوم‌الدین».

ب) عبادت است: «إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِين».

ج) برنامه‌ی زندگی است: «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ»، «صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ، غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ».

هرچه در دیگر سوره‌های قرآن آمده، شرح این سوره می‌شود.

۴. این سوره امور اساسی دین را یکجا در خود جمع کرده است:
الف) شکر نعمت خدا: «الْحَمْدُ لِلَّهِ».

ب) اخلاص برای خدا: «إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِين».

ج) صحبت نیکان: «صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ».

د) ذکر اسماء و صفات الهی: «الرحمن الرحیم».

ه) راه درست: «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ».

و ذکر آخرت: «مالک يوم الدين».

ز) دربرداشتن مهم‌ترین دعاها: «إهدنا الصراط المستقیم...»

ح) تأکید بر اهمیت وحدت و خیرخواهی برای جمع: «إهدنا».

۵. سوره‌ی حمد از دو بخش «ستایش خدا» و «دعا برای طلب هدایت

از خدا» تشکیل شده است. شگفت این‌که هم بخش اول (از

«الحمد لله» تا «ایاک نستعین») و هم بخش دوم («از إهدنا» تا

«ولا الضالین») دارای ۶۳ حرف است.

برخی لطایف سوره‌ی «حمد»

۱. این سوره با سوره‌ی «نیرالمغضوب علیهم» و «الضالین» تمام می‌شود و

بلافاصله پس از آن سوره‌ی «بقرة» به موضوع «مغضوب علیهم»

(قوم بنی اسرائیل) می‌پردازد و در سوره‌ی بعد (آل عمران)،

سرگذشت «الضالین» (مغضوب) طرح می‌شود.

۲. سوره‌ی «حمد» با دعای «الصراط المستقیم» پایان می‌پذیرد.

این پایان، با آغاز سوره‌ی «هدی» یعنی «بقرة» (هدی للمتقین)

تناسب کامل دارد؛ یعنی این‌که «صراط المستقیم» همان «هدایت»

است.

۳. سوره‌ی «حمد» با «الحمد لله رب العالمین» ختم می‌شود و این

آیه، با آخرین آیه‌ی آخرین سوره‌ی قرآن (ناس) نیز این نظر

تناسب پیدا می‌کند که قرآن، هدایت‌گر همه‌ی مخلوقات است؛ نه

فقط انسان، بلکه انس و جن و نه تنها مسلمانان، بلکه همه‌ی

همه‌ی ادیان.